

برای تحقق شعار اجرای قانون

کامبیز نوروزی

حقوق‌دان

از مهم‌ترین شعارهای آقای پزشکیمان در مبارزات انتخاباتی یکی هم «اجرای قانون» بود. از جهاتی این مهم‌ترین وعده‌ای بود که می‌شد عرضه کرد. مهم‌ترین و پراسیب‌ترین مسئله کنونی جامعه ایران بی‌قانونی و بی‌حقوقی است. اجرای هر برنامه‌ای بیش و پیش از هر چیز مستلزم ثبات است. ثبات زمانی محقق می‌شود که قانون و قواعد حقوقی حاکم باشند. در وضعیت کنونی جامعه و حکومت در ایران، اجرای قانون از دشوارترین کارهایی است که باید به انجام برسد. باید ابتدا به این پرسش اساسی پاسخ داد که چرا در ایران قانون به‌درستی اجرا نمی‌شود و دلایل اختلال نظم حقوقی چیست؟ در این یادداشت و چند یادداشت بعدی به این پرسش و پاسخ‌های آن نگاه خواهیم کرد.

اول مقابله با موانع حکومت قانون؛ از جمله: گروه‌های پنهان و آشکاری وجود دارند که منافع آنها در گرو بی‌قانونی و بی‌حقوقی است. این گروه‌ها که از نفوذ و قدرت اقتصادی و سیاسی و حاشیه امن برخوردارند، در آشفته‌بازار اختلال نظم می‌توانند دایره قدرت و ثروت خود را توسعه دهند. موضوع چای دبش یک نمونه ترونازه از رفتارهای این گروه‌هاست. از کانن‌های تجمع این گروه‌ها می‌توان از صنایع خودروسازی، بانک‌ها، صنایع و معادن فلزی، معاملات نفتی و پتروشیمی‌ها یاد کرد. مبارزه با این جریان‌ها که نقش پارازیتی در احیای نظم حقوقی دارند، کاری بسیار سخت و لسی واجب‌ترین واجب‌هاست. پنهان‌کاری و کتمان اطلاعات، زمینه دیگری است که در آن نقض قانون بسیار آسان شده و محیطی امن برای قانون‌شکنی فراهم می‌شود. باید قاطعانه و بدون هر اغماض، اطلاعات سیاسی، اقتصادی و تصمیمات دولت و شرکت‌های دولتی به سهولت و فوریت منتشر شوند. آزادی اطلاعات نه‌تنها از حقوق اساسی ملت است؛ بلکه حلقه گم‌شده مبارزه با فساد و رانت است. تنها استثنای آزادی اطلاعات،

مربوط است به اطلاعات دستگاه‌های امنیتی و نظامی. در محیط‌های پنهان قانون‌شکنی آسان‌ترین کار است، مثل دزدی در شب تاریک. دومین مورد اصلاح مسیر و روش قانون‌نویسی است. قانون‌گذاری نیز در ایران دچار وضعیت ناپسամانی است که اثر مستقیم در بی‌قانونی و تولید اختلال نظم حقوقی دارد. قانون‌نویسی در سنت ایرانی، کاری ذهنی است؛ به این معنا که چه در طرح‌های نمایندگان، چه در لویح وزارتخانه‌ها که معمولاً عده‌ای مدیر و حتی کارشناس گرد آمده و آنچه را که در ذهنیات و برداشت‌های کاملاً شخصی خود بوده، نوشته و به‌عنوان طرح یا لایحه ارائه می‌دهند. بقیه مراحل نیز به همین شکل ذهنی پیش می‌رود. در اغلب موارد این قوانین با واقعیت‌های عینی اصلا سازگار نیستند. چنین قوانینی در بطن خود عقیم‌اند و امکان اجرا ندارند. یکی از راه‌های حل این مشکل نقش‌دادن به نهادهای مدنی، اتحادیه‌های صنفی و سازمان‌های حرفه‌ای در تنظیم قوانین است. نگاهه این نهادهای برای بررسی دعوت می‌شوند ولی این کافی نیست. آنها باید با حق رای در جلسات مربوط به تنظیم طرح‌ها و لویح شرکت کنند. در اغلب موارد دولت می‌تواند اصلا تنظیم خیلی از لویح را به نهادهای مدنی و سازمان‌های صنفی و اتحادیه‌ها واگذار کند و سپس خودش با ملاحظه منافع عمومی متن آنها را بررسی کرده و در صورت نیاز اصلاح کند و به‌عنوان لایحه به مجلس بفرستد. این نهادهای در خیلی از موارد بیشتر از دولت با واقعیت‌های عینی آشنایی دارند. پارازیت دیگر در قانون‌گذاری ایران، حجم بالای قوانین است. گرایش دولت‌ها همیشه به وضع حدالکثری قانون بوده است. کمتر کشوری مانند ایران است که این‌همه قانون تصویب کند. فراوانی قوانین لاجرم به ناپایداری نظم و تغییرات مکرر قواعد نظم می‌انجامد. در بسیاری از موارد مدیران ناتوانی خود در کارها را به قانون نسبت می‌دهند و لویح تازه پیشنهاد می‌کنند. به وزیرخانه‌ها تکلیف شود برای حل مشکلات تا آنجا که می‌توانند راه‌هایی غیر از تغییر قوانین پیدا کنند. همچنین می‌توان برای پیشگیری از افزایش قوانین و سری‌دوری قانون همه وزارتخانه‌ها را موظف کنند همراه با لایحه‌ای که پیشنهاد می‌دهند، یک گزارش تحقیقی اقتصادی-اجتماعی-حقوقی تفصیلی و کاملاً دقیق از وضعیت آن چیزی که موضوع لایحه است، تنظیم کرده و در آن نشان دهند که مقررات موجود چرا و چگونه نقض دارد و باید اصلاح شده یا قانون جدیدی

بیاید و اینکه لایحه پیشنهادی آنها چرا و چگونه این نقایض را برطرف می‌کند.

چهارشنبه ۲۰ تیر ۱۴۰۳
۴ محرم ۱۴۴۶
۱۰ جولای ۲۰۲۴
سال بیست‌ویکم
شماره ۴۸۷۶
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

روزنامه شرق

در «شرق» امروز می‌خوانید: **نامہ جمعی از فعالان ستادها، مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرائی کشور به پزشکیمان • اطلاعیه سپاه پاسداران درباره انهدام یک «گروه تروریستی» در مرزهای شمال غرب**

فعالان سیاسی و اجتماعی به «شرق» پاسخ دادند؛ عاجل‌ترین اقدام پزشکیمان برای رونق شادابی اجتماعی چیست؟

راهبردسنجی امید

گزارش تئوریک را در صفحه ۲ بخوانید

این گزارش را در صفحه ۴ بخوانید.عکس جمعی کاآفرینان ایران

گزارشی از حضور محمدجواد ظریف در یک تشکل اقتصادی-صنعتی ورونمایی از مختصات دولت چهاردهم

تشریح کابینه در جمع کارآفرینان

یادداشت

دولت چهاردهم؛ دولت تراز

پیش به سوی تحول، رفاه، امید وزندگی

امیرثامنی

از دی ماه ۱۳۹۶ تا امروز کشور ما روزگار سخت، پرچالش و [پربراه نیست اگر بگویم] مصیبت‌باری را پشت سر گذاشته است. بالاخره شد آنچه باید می‌شد! اثر پروانه‌ای صدای بای ترامپ در اقتصاد نحیف، شرطی‌شده و دلاریزه‌شده کشور توفان به پا کرد و همه چیز از دلار و طلا و مسکن گرفته تا امید مردم ترمز پاره کرد و میج چیز جلودار آن نبود و نیست. بالون امید و آرزوهای مردم صبور و رنجور در تمنای «توسعه» ایران در دریای ملامط، بی‌ثبات و افسارگسیخته «تورم» و «توهم» دچار «فروود سخت» شد، به‌طوری‌که هنوز اثری از وضعیت پیکره امید عمومی مردم با وجود همه تلاش‌ها یافت نشده است!! در وقوع این وضعیت ناخوشایند همه به‌نوعی مقصرند و نمی‌توان فقط یک نفر، یک گروه یا دسته را مقصر پنداشت. از دولت اول تا دولت سیزدهم هر یک به نحوی با غفلت‌ها و خطاها (در مبانی، راهبردها و اقدامات) در پیدایی وضعیت اسفبار کنونی شریک جرم‌اند و مشارکت پایین مردم در انتخابات‌های اخیر کيفرخواستی ملی علیه همه این ناکارآمدی‌ها بوده است و ربطی به دولت قبل یا قبل‌تر ندارد. این وضعیت برون‌داد دهه‌ها ناکارآمدی حکمرانی در کشور و جابه‌جایی نقطه ثقل آن از «علم و عدالت» به «شبه‌علم و بی‌عدالتی» و نیز سایه سنگین سیاست بر اقتصاد و کج‌فهمی از آموزه‌های علم اقتصاد از سوی برخی دست‌اندرکاران است که سبب شده تا کشور مستعد و پر ظرفیت ما مع‌الاسف بهشت رانت‌جویان، انحصارطلب‌ها، باندبازان و مفت‌سواران باشد. شاید پربراه نیست اگر بگویم که اصلی‌ترین خروجی این ناکارآمدی و جابه‌جایی خسارت‌بار نقطه ثقل آن، تولید «ناترازی» بوده است. «ناترازی» بزرگ‌ترین و اصلی‌ترین مصیبت تحمیل‌شده به رؤیای توسعه در ایران است. ناترازی در حوزه انرژی، آب، نظام بانکی، صندوق‌های بازنشستگی، ساختار بودجه دولت و در نهایت و از همه مهم‌تر حوزه اجتماعی امروز کشور را در آستانه ورود به «سياه‌چاله توسعه» قرار داده است.

سؤال مهم اینجاست که چرا ناترازی‌ها ایجاد شده و مستمرتاشدید و تعمیق شده است؟ ناترازی‌ها ایجاد شده‌اند، چراکه تصمیمات حکمرانی در کشور بیش از آنکه ریشه در «منطق علمی» و «کار کارشناسی» داشته باشند و در

یادداشت

دولت معیار و موعد مطالبه‌گری

صالح نقره‌کار

وکیل دادگستری

جمعی می‌کند. یک گام هم به حساب می‌آید و روزنه‌کشایی و افق‌کشایی و تسهیلگری و توانمندسازی تداعی این معناست که کنشگر خیر عمومی منصرف از مشرب سیاسی می‌کوشد در داخل چارچوب هنجاریان ملی رو به مردم خود سیاست را به قلمرو خیر عمومی دعوت کند و رنج و آلام شهروندان را بکاهد.

۴. رویکرد جامعه‌محور کنشگر خیر عمومی مقصد سیاسی ندارد هر چند ابزار قدرت را به سمت خلق خیر عمومی و تقید به منافع جمعی سوق می‌دهد. امروز برای همه ما توسعه و دسترسی به رفاه و آرامش همه ایرانیان مهم است و ذیل «حق بر توسعه» برخورداری بدون تبعیض و برابر را مطالبه‌گری داریم. ایرانیان حق دارند وقتی کشور خود را با این همه ثروت و منابع با سایر کشورها قیاس می‌کنند، در مرتبه‌ای بالنده و افتخارآمیز قرار گیرند.

سخنگوی قوه قضائیه تشریح کرد

آخرین جزئیات پرونده کرسنت

۲

برگزیده‌ها

چرا روند انتقال دولت با کندی انجام می‌شود؟

عادی‌انگاری تحلیف در شرایطی اضطراری

۳

نخستین دستور پزشکیمان صادر شد

عزل و نصب جدید ممنوع

۲

پاکستان در دام چین

از رابطه شیرین اسلام‌آباد و پکن تا گرفتاری در تله بدهی مرکبار

۵

چرا نباید

از ژوزه مورایس گذشت

۹

در حاشیه طولانی‌شدن عمر دوره ششم شوراها

تلاش شش‌می‌ها برای ۷ساله‌شدن

۱۰

تکته

ورود قهرمانانه

به کاخ ریاست جمهوری

یادداشتی از سعید فاطمی

۲

یادداشت

انتظارات

برای یک زندگی معمولی

محمدرضا یوسفی شیخ‌رباط

اقتصاددان و استاد دانشگاه مفید

در کشورهای توسعه‌یافته دارای نظام حزبی، معمولاً تعدادی از کابینه‌کاندیدای حزبی از قبل معرفی می‌شوند. در آمریکا به طور مشخص نام معاون اول به اطلاع عموم رسیده می‌رسد. اما در ایران به دلیل فقدان نظام حزبی قوی، چنین وضعیتی رخ نمی‌دهد. در ایران، معمولاً گروهی مورد اعتماد و آشنا با کاندیداها آسان را در ایام انتخابات از نزدیک همراهی می‌کنند. آنان حلقه مورد اعتماد او هستند. البته ممکن است که کاندیدای مخپوز یا افراد همراه، همکارانی را در ذهن خویش داشته باشند.

پس از موفقیت در انتخابات، حلقه مورد اعتماد به فکر تشکیل کمیته‌هایی برای ارائه شاخص‌های انتخاب وزرا و معاونان رئیس‌جمهور و دیگر اعضای همکار می‌افتد و تعدادی را نیز معرفی می‌کنند. تجارب گذشته دوره‌های ریاست‌جمهوری نشان می‌دهد که به دلیل فقدان سازوکار حزبی و نفوذ حلقه‌های نزدیک به رئیس‌جمهور، هم‌زمان با سازوکار یادشده، افرادی خارج از چارچوب معرفی می‌شوند که صلاحیت لازم را ندارند. درایرمان افراد همراه که هزینه مالی یا حیثیتی کرده‌اند، انتظاراتی دارند و سهمیه‌هایی برای خود یا نزدیکان‌شان در نظر می‌گیرند و سعی در جانداختن آنها می‌کنند. گروهی نیز در این بازار مکاره بدون هیچ هزینه‌ای و با برخی سفارش‌ها، اسب خود را برای گرفتن یک پست زین می‌کنند. آنان با بهره‌گیری از فضای رسانه‌ای خود را همراه نشان می‌دهند درحالی‌که ورود آنان پس از اطمینان نسبی از موفقیت کاندیدای مدنظر بوده است. برای هرکدام از این موارد می‌توان با اتکا به تجارب گذشته مثال زد که البته این امر اقتضای ساختاری است که تمایل به داشتن احزاب قوی و مستقل ندارد.

۱۱ صفحه ادامه‌دهد